

David Lagercrantz

Memoria

Vertaald uit het Zweeds door Edith Sybesma

SIGNATUUR

2023

PROLOOG

Op 1 juni 2004 werd een Hongaarse zakenman met een buitengewoon talent voor logisch redeneren gebeld op zijn vaste nummer. Het gesprek viel onder de noemer ‘omgevingsanalyse’ en niemand verwachtte dat er iets belangrijks of ingrijpends zou worden besproken. Maar aangezien de analyticus die belde juist die dag een lichte kijk had op de dingen – met uitzondering van de situatie in Irak – praatte hij maar door over van alles en nog wat en noemde toen ook professor Hans Rekke.

‘Ik hoorde dat Rekke zich interesseert voor de dood van Claire Lidman.’

Meer was het niet. Toch was dat genoeg om de Hongaarse zakenman het gevoel te geven dat de hele wereld van kleur veranderde.

Maar de geschiedenis was natuurlijk al veel eerder begonnen.

EEN

Hans Rekke was nog maar twaalf jaar oud.

De sneeuw viel als nooit tevoren, toen er bij het grote huis in Wenen werd aangebeld. Doctor Brandt, zijn wiskundeleraar, kwam binnen met een veel te grote bontmuts op. Hij had een jongen van Rekkes leeftijd bij zich, met krullen en donkere, felle ogen. Doctor Brandt stelde hem voor als Gabor en Hans wilde hem een hand geven.

De hand bleef eenzaam in de lucht hangen.

De jongen liep gewoon langs hem heen, licht en elegant als een soepel kattenbeest. Hij had iets dreigends en Hans begreep niet wat er gebeurde. De groene ogen van de jongen glinsterden en in al zijn bewegingen zat waakzaamheid, alertheid. Ze werden beiden aan het grote bureau naast de boekenkast met de buste van Beethoven gezet, en toen pas werd het iets duidelijker.

De jongen was kennelijk een talent, en het idee was dat ze zouden wedijveren, zich met elkaar zouden meten. Doctor Brandt deelde opgaven uit – over Georg Cantors bewijs voor verschillende soorten oneindigheid in de wiskunde – en er ontstond meteen een zinderende spanning. De jongen, Gabor, trilde van enthousiasme en ging meteen aan het werk. Hans bleef onbeweeglijk zitten, als verlamd, en staarde naar de lijnen in de schouderspieren van de jongen.

‘Waarom schrijf je niet?’ vroeg doctor Brandt.

‘Dat ga ik zo doen,’ zei hij.

Maar hij zat vast in zijn gedachten, hij was een raadsel in getrokken dat hem meer boeide dan wiskunde, en verbaasd zag hij dat de jongen bliksemsnel rekende, virtuoos bijna, en Hans dacht: laat hem winnen, wat maakt mij dat uit? Toch wilde iets in hem terugslaan, en langzaam verdiepte hij zich in de opgaven. Na afloop vond hij dat het redelijk goed was gegaan, niet geweldig, maar toch heel behoorlijk. Maar toen hij weer opkeek, straalden Gabors ogen van triomfantelijkheid.

‘Ik ben onder de indruk, jongens. Wat zeggen jullie van twintig minuten pauze, zodat jullie elkaar wat beter kunnen leren kennen?’ vroeg doctor Brandt, zichtbaar tevreden, en toen trokken Hans en Gabor hun jas aan en liepen de tuin in met stappen die knerpten op de bevroren grond.

De sneeuw viel met grote vlokken, het was een koude dag en opeens hoorde Hans een zachte piep, een g in het viergestrepte octaaf, die bij elke derde of vierde uitademing terugkwam. Het was een soort kwetsbaarheid die contrasteerde met het explosieve van de uitstraling van de jongen.

‘Wat voor sport doe je?’ vroeg hij.

Gabor leek na te denken.

‘Zelfverdediging.’

Dat vond Hans te vaag.

‘Wat voor soort?’

‘Ik kan het je laten zien.’

Gabors lichaam spande zich en de zachte piep in zijn ademhaling ging een halve toon omlaag naar een fis en dat leidde Hans af. Dat was een deel van zijn vloek in die jaren. Als het geluidsbeeld veranderde, begon hij de klanken in zijn omge-

ving dwangmatig te analyseren. Daardoor was hij niet op zijn hoede toen Gabor hem vastgreep.

Het was alsof hij vast was komen te zitten in een strik. Hij draaide met hevige kracht rond en smakte tegen de grond en een paar seconden lang zag hij niets. Even later zag hij Gabors ogen boven zich, ze leken nu verzadigd, bevredigd, als die van een roofdier dat had gekregen wat het wilde.

Daarna was hij weg, en Rekke bleef met een vreselijke pijn in zijn achterhoofd liggen. Pas bij de derde of vierde poging lukte het hem om op te staan en hij strompelde naar binnen. Zijn haar was plakkerig en nat, en hij stond een hele poos voor de badkuip op de benedenverdieping om het bloeden te stelpen. Toen hij terugging naar de bibliotheek waren er vijftien à twintig minuten verstreken.

Doctor Brandt zat nog aan het bureau en verklaarde met overdreven gebaren en een blik van diepe teleurstelling dat Gabor helaas naar huis was gegaan. Hij had geen oog voor Rekke, die gewond was en bleek, en Rekkes moeder trouwens ook niet. Zij was de hele avond bezig met het zoeken naar enkele sieraden die opeens waren verdwenen.

TWEE

Micaela Vargas, een politieagent uit Husby, had haar intrek genomen bij professor Hans Rekke. In de Grevgatan, in een deftige wijk van Stockholm, iets waar haar omgeving niet over uitgesproken raakte. Maar nu wilde ze daar weg.

Rekke was depressief en hopeloos, hij kwam zijn slaapkamer nauwelijks uit. Zodra ze zich herpakt had, zou ze erheen gaan om haar spullen in te pakken. Maar eerst wilde ze de zaak afronden waaraan ze waren begonnen. Het ging om een vrouw die doodverklaard was, maar die mogelijkerwijs toch te zien was op een pas gemaakte vakantiefoto uit Venetië, en ook al geloofde Micaela het eigenlijk niet, iets in het verhaal prikkelde haar.

Daarom was ze naar het politiebureau in de Bergsgatan gegaan om rechercheur Kaj Lindroos te spreken, die de zaak bijna veertien jaar geleden had onderzocht. Maar Kaj Lindroos liet op zich wachten, en dat verbaasde haar niet. Hij had aan de telefoon onwillig en chagrijnig geklonken en ze stond wat lusteloos naar buiten te kijken bij de receptie op de begane grond. Op straat reed een vrachtauto met schreeuwende studenten voorbij. Het was 5 juni 2004, een stralende zomerdag, en ze wilde al bijna weggaan toen ze een stem achter zich hoorde.

‘Ben jij mijn privé speurende collega?’

Ze draaide zich om en gaf hem een hand. Hij had grote bruine ogen en blond, achterovergekamd haar. Hij was een jaar of vijftig, jonger dan ze zich had voorgesteld, maar ook slonziger. Hij keek haar aan alsof het vijf voor drie 's nachts was en ze trok haar spijkerjack dichter om zich heen.

‘Fijn dat u me te woord wilt staan,’ zei ze.

‘Claire Lidman is dood,’ antwoordde Kaj Lindroos.

‘Vermoedelijk. Maar ik denk dat dit toch wel interessant is,’ zei ze en ze voelde aan haar binnenzak. ‘Ik beloof dat ik het kort zal houden.’

Rechercheur Lindroos ging door met het inspecteren van haar lichaam.

‘Je kunt het zo lang maken als je wilt, maar ik geloof er niet in.’

Micaela wilde dat ze iets had waar ze hem mee om de oren kon slaan.

‘Misschien kunt u even naar de foto kijken voordat u een beslissing neemt,’ zei ze en ze stapte samen met hem de lift in.

Natuurlijk zou Kaj Lindroos naar de foto kijken, en natuurlijk was het gewoon stom dat het hem stoorde dat de vrouw zo jong was, en tot overmaat van ramp ook nog een migratieachtergrond had. Aan de andere kant was het niet zo gemakkelijk om over zijn vooringenomen mening heen te stappen, vooral niet als het om de zaak-Lidman ging. Dat was de grote wond van zijn carrière, en er zaten zonder twijfel rare elementen aan die geschiedenis. Een mooie, hoogopgeleide vrouw, die met hoge piefen in het bedrijfsleven had onderhandeld, was veertien jaar geleden spoorloos verdwenen – om slechts enkele maanden later dood en verbrand op te duiken bij een ongeluk met een tankwagen in Spanje. Natuurlijk had hem dat te den-

ken gegeven. Hoewel, eigenlijk... het was verdorie geschiedenis, en het was vrijdagmiddag. Hij zou moeten zorgen dat hij thuiskwam, zich een stuk in de kraag moeten drinken en misschien ook die chick zien te versieren. Dat kon op z'n minst een poging waard zijn.

‘Dus jij werkt met jeugdcriminaliteit,’ zei hij.

‘Ik probeer in mijn vrije tijd ook nog wat anders te doen.’

‘Is het populair?’

‘Heel erg.’

‘Kan ik me voorstellen. Leuk spijkerjackje,’ zei hij, maar hij bedoelde eerder haar borsten en hij nam haar weer van top tot teen op.

Haar benen hadden iets langer mogen zijn, en het kon ook geen kwaad als ze wat meer lachte. Maar verder niks op aan te merken.

Ze gingen zijn kamer binnen en hij ruimde zijn bureau een beetje op. Door het open raam hoorden ze de studenten gillen op de laadbakken van de vrachtwagens. Hij kreeg zin er een denigrerende opmerking over te maken, maar wilde niet oud overkomen.

‘Party,’ zei hij. ‘Je zou bijna willen dat je mee kon doen.’

‘Bijna,’ antwoordde ze.

‘Gilde jij ook toen je de school uit rende?’

‘Zo hard als ik kon.’

‘Dat is dan vast niet zo lang geleden, of wel?’ ging hij verder en hij had meteen spijt.

Het was weer dezelfde irritatie, dezelfde onbewuste manier om te zeggen dat ze te jong en te onervaren was om eigenaardige theorieën naar voren te brengen over Claire, die was opgestaan uit de doden. Maar daar was niets meer aan te doen.

‘Wilde u daar iets mee zeggen?’ vroeg ze.

‘Nee, nee,’ antwoordde hij. ‘Maar in mijn tijd werden die witte studentenpetten reactionair gevonden. Nu wil iedereen ze opeens hebben.’

‘O,’ zei ze ongeïnteresseerd.

‘Rebelleren is uit, kennelijk.’

‘O ja?’

‘Hou je van Ulf Lundell?’

‘Wie?’

Die chicks uit de buitenwijken weten niets van Zweden, dacht hij.

‘Maar wat zeg je ervan? Zullen we het maar even snel afhandelen?’ ging hij verder op een toon waaruit de irritatie niet helemaal was verdwenen. Ze knikte, stak haar hand in haar binnenzak en haalde er een plastic mapje uit met een foto erin.

Even werd hij bang. Hij begreep niet waarom. Maar nee, stelde hij zichzelf gerust, dat was onmogelijk. Er was een overlijdensverklaring en hij had het lichaam zelf gezien. Het was onmogelijk dat Claire Lidman nog ergens in een elegante rode jas rondwandelde.

DRIE

Hans Rekke speelde het adagio van de *Sonate Pathétique* op de vleugel. Na een paar minuten stopte hij al. Het stuk sprak niet meer tot hem, maar dat lag waarschijnlijk niet aan Beethoven; niets sprak meer tot hem. Hij stond op en vroeg zich af welke kant hij op zou gaan. Linksaf of rechtsaf?

Uit dat soort beslissingen bestond zijn leven tegenwoordig. Moest hij naar bed gaan of blijven zitten? Buiten loeide een autoalarm en zijn wandklok tikte, tik en tak, als om te laten horen hoeveel seconden er in zinloosheid werden verspild.

Waar zat Micaela? Hij had haar al een week niet gezien. Misschien was ze weer naar huis gegaan, en wie kon haar dat kwalijk nemen? Hij was vast verschrikkelijk slecht gezelschap geweest. Maar toch deed het pijn. Hij besloot om naar de keuken te gaan en een glas wijn te drinken, en het was zo erg met hem gesteld dat hij zelfs dat als een teken van energie zag. Maar daar kwam het ook niet van. Hij sloeg af naar de badkamer en opende het medicijnkastje. Doe weer dicht, dacht hij. Ga weg. Maar zijn handen leidden een eigen leven en hij pakte de nieuwe pillen die hij van Freddie, zijn dokter uit de hel, had gekregen.

Oxycontin heetten ze en ze waren nauwelijks verslavend, volgens de beschrijving. Oplichters, dacht hij en hij liet zich op de wc zakken en door herinneringen overspoelen. Geen

goede herinneringen, uiteraard, alleen beangstigende, zoals aan die dagen lang geleden in Wenen, toen het maar bleef sneeuwen. Raakte hij die nooit kwijt? Hij stond op en spitste zijn oren. Hoorde hij daar iets? Ja, beslist. Voetstappen in de hal, bekende voetstappen.

De hakken van zijn dochter Julia tikten op de vloer, even ritmisch als altijd, of – hij ging beter luisteren – misschien toch niet. De voetstappen vertraagden, beroofd van hun zwierigheid en hun jeugdige overmoed, en dat herinnerde hem eraan dat Julia de laatste tijd een bezorgde indruk had gemaakt. Maar de oude herinneringen lagen als een sluier over zijn gedachten en hij wist niet of zij iets had verteld over wat haar dwarszat.

Hij haalde alleen een kam door zijn haar en liep naar de deur. Die hoefde hij niet open te doen, want Julia kwam zelf al naar binnen. Hij bestudeerde haar, nog niet helemaal helder van geest. Ze droeg een spijkerbroek met gaten op de knieën, een tweedehands leren jack en zwarte schoenen. Ze trok haar jack dicht om zich heen, alsof ze het koud had.

‘Hoi, lieverd. Sneeuwt het?’ vroeg hij en hij keek naar haar schouders, alsof hij daar een paar sneeuwvlokken had ontdekt.

‘Was dat een grapje?’

‘Ja,’ zei hij beschaamd. ‘Uiteraard.’

Hij spreidde zijn armen om haar te knuffelen, maar ze liep gewoon langs hem heen.

‘Het is zomer, papa.’

‘Natuurlijk.’

‘Of sneeuwt het ergens in jouw gedachten?’ ging ze verder en dat was helaas een schot in de roos.

Maar nu moest hij terugkeren naar het heden. Zijn dochter

was hier, en hij bekeek haar nog iets beter. Ze was beslist afgevallen en dat vond hij maar niks. Dat tuchtigen van het lichaam zat in de familie. Zijn moeder zag dat natuurlijk als een deugd, een teken van elegantie en klasse. Maar hij wist dat die deugd soms angst maskeerde, een dodelijke verslaving, de enige die hij kende die naar een tekort, een afwezigheid streefde.

‘Lieverd,’ zei hij. ‘Kom, dan gaan we lunchen.’

‘Ga jij die klaarmaken of zo?’

Haar stem was stekelig en haar smalle armen waren gespannen.

‘Reken maar,’ zei hij, waarna hij de keuken in liep en de koelkast opende. ‘Je vindt het immers grappig om mij te zien klungelen. Of misschien heeft mevrouw Hansson wel iets voorbereid. Dit bijvoorbeeld.’ Hij keek naar een schaal op het middelste plankje. ‘Risotto, duidelijk,’ ging hij verder. Hij rook eraan. ‘Met witte wijn, groentebouillon en Parmezaanse kaas. En moet je dit zien.’ Zijn gezicht klaarde op. ‘Gebakken champignons en rucola, dat wordt een feestje.’

‘Nee, nee, ik moet weg.’

‘Maar je bent er net. Ik warm dit even op in de magnetron. Ik kan je zelfs een glas wijn aanbieden – want je bent toch onlangs negentien geworden?’

Hij glimlachte breed en deed zich verwarder voor dan hij was, maar dat had geen effect.

‘Ik kom alleen iets vertellen,’ zei Julia en toen bleef hij staan met de risotto in zijn hand en met het voor gevoel dat hij iets verontrustends te horen zou krijgen.

Maar misschien kwam dat alleen door de herinnering aan die winter die zich opdrong en hij deed zijn best om eruit te zien als een vertrouwenwekkende, rustige vader – die helemaal niet zojuist opiaten had ingenomen.

VIER

Ik had niet moeten komen, dacht Micaela. Ik had niet in deze geschiedenis verwickeld moeten raken.

Maar ze wist natuurlijk wanneer dat was gebeurd. Op 10 mei, tamelijk precies om halfnegen 's avonds, was Samuel Lidman, de weduwnaar, bij hen in de Grevgatan geweest en had hij zijn vakantiefoto op de salontafel gesmeten. Het was een pijnlijk moment. Samuel Lidman ademde heftig, het front van zijn overhemd en zijn voorhoofd waren nat van het zweet. Hij droeg een bruin ribkostuum en gepoetste cowboylaarzen, en ook al was hij onder de nek een indrukwekkende gestalte, als uit steen gehouwen, zijn gezicht was vuurrood, met moedeloze ogen. Het was niet moeilijk om medelijden met hem te krijgen.

‘Jullie moeten goed kijken,’ zei hij. ‘Ik heb andere foto’s bij me. Kijk naar het oor, de neus en de lippen, het is compleet verbluffend.’

Het was geen geringe zaak die hij wilde bewijzen. Zijn vrouw was al dertienhalf jaar dood; niet dood zoals in vermist en verdwenen, maar dood als geïdentificeerd aan de hand van gebitsgegevens en begraven op de katholieke begraafplaats van Solna. Het was – zoals Rekke het had uitgedrukt – een nogal ambitieus project om haar tot leven te wekken. Maar Samuel wilde het kennelijk proberen door naar een

mooie vrouw in een rode jas te wijzen, die in een flits voorbijkwam op een vakantiefoto uit Venetië.

‘Kijk maar, kijk maar,’ zei hij.

‘Zeker, laten we eens kijken,’ antwoordde Rekke.

Micaela nam aan dat hij het verzinsel zo barmhartig mogelijk van de hand zou wijzen. Hij was per slot van rekening een gentleman die niet graag iemand kwetste, en Samuel keek alsof zijn hele leven op het spel stond.

Samuel was zonder twijfel een man die zwaar had geleden. Hij was tot over zijn oren verliefd geweest en ze waren net getrouwd toen Claire hem zonder voorafgaande waarschuwing of een woord van afscheid verliet. Dat was lang geleden, in de herfst van 1990. Maar de wond was keer op keer geopend, en het was echt waar dat het hele verhaal niet klopte. Claire was beeldschoon en getalenteerd en ze had een bliksemcarrière gemaakt. Ze was senior analist bij een van de grootste banken van Zweden, Nordbanken, en viel rechtstreeks onder de CEO, William Fors. In die tijd – het begin van de financiële crisis – incasseerde ze leningen en stelde kredieten bij wankele grote ondernemingen en financiers veilig. Het was een stressbaan, maar dat vond ze leuk, zei Samuel. Ze was een vechter en een speler, en ze waren gelukkig in hun huwelijk, verzekerde hij hun. Met elkaar verstrengeld, zoals hij het formuleerde.

Maar op een avond was Claire een brief aan haar zus in Londen gaan posten en niet teruggekomen. Ze was spoorloos verdwenen en meteen de dag erna al ging de politie koortsachtig aan het werk. Het waren vreselijke weken, vertelde Samuel. Toch verlangde hij ernaar terug, want toen had hij zijn verleden nog. De tijd die hij met Claire had gehad was nog mooi en onbezoedeld. Maar ook dat zou hem ontnomen worden. Toen

de politie-inzet op zijn grootst was, kwam er een groet van haar; geen lange brief zoals ze aan haar zus had geschreven, maar een ansichtkaart met een schilderij van Cézanne – van het dorpje Gardanne – waarop stond dat ze hem had verlaten en dat ze er niet meer tegen kon.

Het deed meer pijn dan wanneer ze zou zijn overleden, zei hij, en niet veel later ging hij op reis. Een pelgrimstocht noemde hij het, en een paar weken lang was hij niet te bereiken. Toen hij vanuit Mumbai naar huis belde, kreeg hij te horen dat Claire bij een explosie van een tankwagen in San Sebastian om het leven was gekomen. Hij had haar toen nog kunnen zien en op tijd terug kunnen zijn voor de uitvaartmis in de kerk van Solna.

Maar dat wilde hij niet. ‘Ze bestond niet meer voor mij,’ zei hij, en dat hem verteld werd dat het lichaam ernstig verbrand was veranderde daar niets aan. Hij geloofde het allemaal wel en vervolgde zijn reis. ‘Dat was de vergissing van mijn leven,’ zei hij. ‘Zo konden ze me om de tuin leiden.’

Zijn logica was niet gemakkelijk te volgen. Zijn zus, zijn moeder en rechercheur Kaj Lindroos hadden het lichaam geïdentificeerd, maar Samuel raakte steeds meer bezeten van het idee dat Claire toch nog in leven zou kunnen zijn. Dat had duidelijk te maken met het feit dat hij geen afscheid had kunnen nemen. Hij was ervan overtuigd dat iemand Claire had geholpen om weg te komen uit Zweden, anders had ze meer sporen moeten achterlaten en was ze niet in rook opgegaan. Maar toch was het idioot en Micaela herinnerde zich dat Samuel heen en weer draaide met zijn gespierde lichaam en nog meer begon te zweten, terwijl Rekke de foto bestudeerde. Het was ook nog een foto van niks, verder van een bewijs voor wederopstanding kon je niet komen. Toch boog Rekke zich

met een uitdrukking van grote ernst over de foto en hij staarde er een hele poos naar, uit beleefdheid, dacht Micaela. En niet alleen naar die foto, maar ook naar oude foto's van Claire die Samuel had meegenomen.

'Fascinerend,' zei hij.

'U ziet het toch? Dat ze het is?'

'Ik weet het niet,' ging Rekke verder. 'De foto is niet scherp genoeg, hè? Ik durf niets met zekerheid te zeggen, alleen dat Claire en deze vrouw dezelfde uitstraling hebben. *Where I go, life goes*, zoals een hoogmoedige violist eens tegen me zei. Maar ik vraag me af... Wacht even...'

Hij zweeg en wat Samuel Lidman verder nog babbelde over alle overeenkomsten tussen Claire en deze vrouw, Rekke hoorde het niet. Hij was weer eens in een soort tranceachtige toestand geraakt.

'Ze is wat angstig, of niet?' vroeg hij uiteindelijk. 'Het lijkt alsof ze iemand zoekt.'

'Ja, misschien.'

Samuel Lidman keek Rekke gespannen aan.

'Maar vooral...' ging Rekke verder.

'Ja?'

'... is er iets bijzonders aan haar manier van lopen. Ze vliegt vooruit, maar enigszins asymmetrisch. Had Claire last van haar rechterknie?'

Samuel Lidman keek verbaasd.

'Jazeker,' zei hij. 'Waarom vraagt u dat? Ze had bij het skiën haar kniebanden gescheurd.'

'Deze vrouw compenseert iets in haar manier van lopen. De linkervoet en de linkerheup, zien jullie... die hangen een beetje scheef en vangen gewicht op. Dat kan iets tijdelijks zijn, omdat ze opeens uit haar evenwicht is geraakt. Maar tegelij-

kertijd is er niets defensiefs te zien, geen gevoel dat er iets verstoord is, of dat ze ergens pijn heeft.’

‘Wat wilt u zeggen?’

‘Dat de compensatoire manier om het lichaam te draaien iets is wat ze tot in de perfectie heeft geoefend, en misschien zie je het daarom niet eens aan haar. Misschien moet het beeld juist worden stilgezet om het te zien, en het kan natuurlijk voortkomen uit een oude fractuur in de onderbenen of dijbenen. Maar van dat soort letsels hou je meestal niet zo lang last. Ik denk eerder dat het iets in de meniscus is wat nooit goed is geheeld.’

Samuel Lidman vloog van zijn stoel en begon door de keuken te ijsberen. Hij wond zich met de minuut meer op.

Hij slaagde erin een koortsachtige sfeer te creëren alsof ze echt iets op het spoor waren en ongeveer een halfuur lang was Micaela vooral bezig hem tot kalmte te manen. Daarom duurde het even voordat ze merkte dat Rekke zweeg en zich terugtrok. Hij moest alleen zijn, zei hij, en pas de volgende dag besepte ze dat hij aan zijn conclusie was gaan twifelen.

Dat was typisch Rekke. Zijn hersenen registreerden bliksemsnel een serie details en maakten er een plaatje van, een waarneming. Maar naderhand besteedde hij meer tijd aan het in twijfel trekken van zijn conclusie dan hij erover had gedaan om die te bereiken, en ditmaal was hij bijzonder beschaamd. Hij had een ongelukkige man het hoofd op hol gebracht. ‘Ik ben een idioot,’ zei hij, en misschien was dat het begin van zijn crisis, zijn val in de duisternis.

Maar het maakte niet uit hoe erg hij zich schaamde. Samuel Lidman leek door het dolle heen en trok zich er niets van aan dat Rekke van gedachte was veranderd. Hij dramde door en uiteindelijk beloofde Micaela dat ze het tot op de bodem zou

uitzoeken, en daarom was ze met de foto naar rechercheur Kaj Lindroos gegaan. Maar Rekkes twijfels zorgden ervoor dat ze haar visie niet met overtuiging kon brengen en nu ze de foto op Lindroos' overvolle bureau legde, leek die nietszeggend en onbenullig.

‘Dus dat is hem,’ zei Kaj Lindroos en hij pakte de foto op.

Hij kon er niet lang naar kijken. Hij richtte zijn blik op het raam, alsof hij hoopte dat hij de studenten weer zou horen.

‘U moet iets beter kijken.’

Hij draaide heen en weer.

‘Heb je zin om straks een biertje te drinken? Misschien ergens bij het water? Ik zou je een en ander kunnen vertellen.’

Hij keek haar met nieuwe aandacht aan en maakte ietwat neurotisch een knoop van zijn overhemd los, alsof hij zich al begon uit te kleden voor zijn date.

‘Hè, nee, helaas,’ zei ze. ‘Ik moet naar huis.’

Ze voelde zich ongemakkelijk.

‘Weet je het zeker? Het is vrijdag en alles. En de zon schijnt.’

‘Ik heb met mijn moeder afgesproken,’ voerde ze aan.

‘O, echt. Oké, oké,’ antwoordde hij en met zijn lichaamstaal gaf hij aan dat hij nu nog minder van plan was om energie te steken in die belachelijke foto.

Micaela vroeg zich af of ze nog iets moest zeggen om haar weigering te verzachten, iets in de trant van ‘misschien een andere keer’, maar dat zou alleen maar stom en laf zijn. Ze besloot zich op de foto te concentreren.

‘Kijk,’ zei ze. ‘Vooral het oor en de neus vertonen een significante gelijkenis.’

‘Is dat zo?’ zei hij snuivend en hij maakte het knoopje van zijn overhemd weer dicht. ‘Maar die foto heeft Samuel Lidman dus bij zijn buurman gevonden?’

Hij sloeg terug, dat was duidelijk, en zij werd defensief.

‘Een vriend van Samuel Lidman heeft hem bij zijn buurman gevonden,’ verbeterde ze hem.

‘Is dat op zich niet al een beetje vreemd?’ ging hij verder, en dat was natuurlijk zo.

Ze had er een beter gevoel over gehad als de foto na lang en methodisch speurwerk was aangetroffen en niet zomaar ineens was opgedoken in een vakantiealbum in de kennissenkring. Maar nu was het niet anders, en straks ging ze hier weg en dan kon ze hopelijk alles vergeten.

‘Maakt het uit hoe de foto is aangetroffen? Ze is het of ze is het niet.’

‘Ja, ja, natuurlijk,’ zei Lindroos en hij pakte de foto weer op.

Micaela sloot haar ogen en bedacht dat ze graag zo zou willen zijn als de vrouw op de foto. Ze zou ook graag zo stralend en zelfverzekerd aan willen komen zweven.